

Koulun ulkopuoliset oppimisympäristöt osana perusopetusta -hanke
Soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osasto
Seija Juntunen, seija.juntunen@uef.fi, 050-521 7580

Oppimisympäristö -ajattelu

Johdantoa

Koulun ulkopuoliset oppimisympäristöt -hankkeen tavoitteena ja ideana on ollut monipuolistaa koulujen oppimisympäristöjä, tutustuttaa opettajia paikallisiin koulun ulkopuolisiin oppimisympäristöihin sekä rohkaista opettajia hyödyntämään niitä omassa opetuksessaan.

Koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen käyttämisessä kantavana teoreettisena perusteena on oppimisympäristö -ajattelu. Oppimisympäristö -ajattelu perustuu nykyisen oppimiskäsityksen mukaiseen näkemykseen oppimisesta tilannesidonnaisena tiedon rakentumisprosessina. Oppiminen nähdään prosessina, joka pyrkii todellisuuden ymmärtämiseen. Oppimisen tilannesidonnaisuus ja todellisuuden ymmärtäminen luovat vaatimuksia myös sen suhteen, missä oppiminen ja opiskelu tapahtuvat.

Oppimista aidoissa tilanteissa ja todellisissa ympäristöissä

Oppimisympäristö -ajattelussa Mannisen ym. (2007) mukaan opiskelua ja oppimista tarkastellaan kokonaisvaltaisesti oppijan näkökulmasta ja eri tilanteissa ja ympäristöissä tapahtuvana prosessina. Opiskelussa korostuu oppijan oma aktiivisuus, ja oppiaineiden sijasta opiskellaan mahdollisuuksien mukaan ongelmalähtöisesti, kokonaisuuksia hahmottaen ja eri aineita integroiden (Manninen ym. 2007).

Nykyisen perusopetuksen opetussuunnitelman (2004) mukaan ”oppiminen on tilannesidonnaista, joten oppimisympäristöjen monipuolisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota”. Ns. kontekstuaalisen oppimiskäsityksen mukaan oppiminen ja opiskelu tulisi tapahtua mahdollisimman aidoissa tilanteissa ja todellisissa tai todellisuutta jäljittelevissä ympäristöissä. Kaupin (1993, 1995) mukaan kontekstuaalisessa oppimisympäristössä oppiminen ja opiskelu on siirretty pois suljetuista luokkahuoneista. Heidän mukaansa tällöin oppimisen kohteena ei ole oppisisältö vaan reaali-todellisuus ja sieltä nousevat ongelmat, ja tavoitteena on, että opiskelijoilla on mahdollisuus olla suoraan vuorovaikutuksessa opittavan asian kanssa.

Erilaisia oppimisympäristöjä käyttämällä voidaan siis tarjota oppijoille mahdollisuus tiedon rakentamiseen autenttisessa ympäristössä ja autenttisiin tilanteisiin kytkeytyvien oppimistehtävien avulla.

Oppimisympäristö -määritelmiä

Perusopetuksen opetussuunnitelman (2004) mukaan oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Mannisen ja Pesosen (1997) mukaan oppimisympäristö on ”paikka, tila, yhteisö tai toimintakäytäntö, jonka tarkoitus on edistää oppimista”. Wilsonin (1996) mukaan oppimisympäristö on ”paikka tai yhteisö, jossa ihmisillä on käytössään erilaisia resursseja, joiden avulla he voivat oppia ymmärtämään erilaisia asioita ja kehittämään mielekkäitä ratkaisuja erilaisiin ongelmiin”.

Lähteet

Kauppi, A. 1993. Mistä nousee oppimisen mieli? Kontekstuaalisen oppimiskäsityksen perusteita. Teoksessa: Aikuisen oppimisen uudet muodot. Aikuiskasvatuksen tutkimusseura / Kansanvalistusseura, Helsinki

Kauppi, A. 1995. Monimutkaiset yritys ympäristöt avoimina oppimis ympäristöinä. Opetushallitus, Helsinki

Manninen, J. & Burman, A. & Koivunen, A. & Kuittinen, E. & Luukannel, S. & Passi, S. & Särkkä, H. (2007). Oppimista tukevat ympäristöt. Johdatus oppimis ympäristö ajatteluun. Opetushallitus, Helsinki

Manninen, J. & Pesonen, S. 1997. Uudet oppimis ympäristöt. Aikuiskasvatus 4/97.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Opetushallitus.

Wilson, B. 1996. Constructivist learning environments: Case studies in instructional design. Educational Technology Publications, Englewood Cliffs.